

03

In Dialoog met Ina Kraak

Beleidsadviseur bestuurlijk-juridische zaken bij de Unie van Waterschappen

Het dialooggesprek met Ina Kraak vindt plaats op het hoofdkantoor van Movares op een steenworp afstand van het Centraal Station van Utrecht. We vragen als eerste wat Ina's persoonlijke drijfveren zijn om met de Omgevingswet aan de slag te gaan.

De wet is de toekomst, reageert Ina enthousiast. Op tijd zijn is belangrijk. Ze vertelt dat ze vooral met een 'waterbril' naar de wet kijkt. De wet biedt de kans om dingen eenvoudiger te maken. Ze is erg benieuwd of het lukt om het oude denken lost te laten.

De wet is nog in ontwikkeling, maar de waterschappen zijn al volop bezig met de wet. Ze moeten bijvoorbeeld vanuit het hoogwaterbeschermingsprogramma al vooruit kijken en doen dat ook. Ze zijn over het algemeen goed op de hoogte van de Omgevingswet en goed aangehaakt. Eén van de redenen is dat veel waterschappen multidisciplinaire teams

in het leven hebben geroepen. Elk waterschap heeft een projectleider en alle projectleiders van de waterschappen komen maandelijks bij elkaar. Waar voorheen de trekker bij een nieuwe wet vaak een jurist was, hebben de waterschappen er bewust voor gekozen, een bredere invalshoek te kiezen met de inzet van procesmanagers, bestuurskundigen en/of veranderkundigen. De jurist heeft een plek in dit team. "Bij gemeenten is er een risico dat de Omgevingwet vooral een RO-feestje wordt, vindt Ina".

De trend dat steeds meer gemeenten een regiegemeente worden of al zijn en veel specialistische kennis bij Omgevingsdiensten terecht is gekomen, kan lastig zijn, vindt Ina. "De waterschappen houden bewust kennis in huis. Vanuit de integrale benadering, die de wet voorstaat, waarbij meer nadruk komt te liggen op samenwerking tussen vakdisciplines, kan het model van de Omgevingsdiensten suboptimaal zijn, zegt Ina. Daar zal in de samenwerking tussen organisaties voldoende aandacht voor moeten zijn. Hoewel op een aantal fronten zeker voordelen zichtbaar zijn van de omgevingsdiensten, is het soms moeilijk het overlegmodel in te voeren".

Veel waterschappen zijn van mening dat hun belang onvoldoende geborgd is in de Omgevingswet, nu de verplichte watertoets is komen te vervallen. In de wet is wel geregeld dat overheden moeten samenwerken.

Bij het goed uitvoeren van deze samenwerking lijkt de watertoets toch ondervangen te zijn? We vragen hoe Ina hoe zij hier tegenaan kijkt. “Een juridisch vangnet, zoals de watertoets, zal nodig blijven zolang het onderwerp water bij planvorming niet altijd goed op de agenda staat”.

Ina is van mening dat digitalisering een heel belangrijk onderwerp is en ook steeds belangrijker wordt. Het is voor initiatiefnemers noodzakelijk vroegtijdig in het proces alle belangen goed in beeld te kunnen brengen. De Omgevingswet zwengelt dit aan. Zeker nu meer initiatieven van onderaf tot stand zullen komen en participatie verplicht wordt gesteld.

Het meedenken met een initiatiefnemer is één van de belangrijkste opgaven uit de Omgevingswet. Voor alle disciplines is dit een opgave en vergt dit andere competenties. Ook techneuten zullen naast de initiatiefnemer moeten zitten en denken vanuit de vraag ‘Hoe kan het wel?’ “Maar, zegt Ina, hierbij is er natuurlijk een grens. Oneindig meebuigen is niet mogelijk en niet wenselijk. Rechtszekerheid is ook belangrijk”.

“Het meedenken met een initiatiefnemer is één van de belangrijkste opgaven uit de Omgevingswet. Voor alle disciplines is dit een opgave en vergt dit andere competenties.”

We vragen Ina naar haar mening over hoe waterschappen hun beleid bij andere overheden onder de aandacht moeten brengen. Zeker nu waterschappen als enige overheidsorgaan niet verplicht zijn een visie op te stellen. “Toch zou voor een waterschap een eigen watervisie goed zijn, zegt Ina. Voordeel van een dergelijke visie is dat gemeenten deze kunnen gebruiken bij het opstellen van een omgevingsvisie en dat het waterschap hierop kan terugvallen bij overleg en advisering. Hiermee wordt ad hoc-reageren voorkomen”.

Ook Rijkswaterstaat (RWS) zal een nieuwe rol krijgen. We vragen Ina hoe zij deze ontwikkeling ziet. Ina vertelt dat RWS vooral de rol van beheerder pakt. “Maar, zegt ze, RWS durft door te pakken. Bijvoorbeeld bij het inzetten van de gedoogplicht. Waterschappen hebben daar soms meer moeite mee, omdat zij meer om zich heen kijken en meer lokaal werken en dus meer te maken hebben met het lokale belang”.

De Unie van waterschappen maakt momenteel een handreiking voor de waterschapsverordening. Dit is geen keurslijf, maar vergelijkbaar met een modelbouwverordening waarmee gemeenten werken. Er blijft ruimte voor maatwerk en eigen keuzes. Maar deze keuzes moeten wel uitlegbaar, vindt Ina.

De Omgevingswet gaat uit van het principe van vertrouwen. We zijn benieuwd hoe Ina hier tegenaan kijkt. Ze vertelt dat het afhankelijk is van het vakgebied en de mensen zelf of ze elkaar iets gunnen. Maar er zijn nu al mooie voorbeelden van samenwerking tussen waterschappen en andere

partijen. Waterschappen durven hierin hun rol te pakken. Tenslotte willen we graag weten hoe Ina tegen de toekomstige rol van adviesbureaus aankijkt. Volgens Ina is meer samenwerken en integraal werken heel belangrijk. Op tijd beginnen is op tijd klaar zijn. Er is een wildgroei op het gebied van de Omgevingswet. Dus probeer je te onderscheiden door aan te sturen en te verbinden. Hier hoort geen technische projectleider bij, maar een procesmanager met een bredere en integrale blik. Overigens is het wel wenselijk technische projecten ook vanuit de Omgevingswet te benaderen. Gebruik een project als vliegwiel en neem een open blik aan, adviseert ze. Verder is het belangrijk om in de voorhoede te blijven en steeds net iets verder te zijn dan de concurrent.